Sayı : 25 « Şubat 936 » Tom : 3

ALTIOK

Her Ayın Onbeşinde Çıkar

HALKEVİ DERGİSİ

Edirne

İÇİNDEKİLER

SAHİBİ ve YÖNETİM D. İbrahim Akıncı YAZI İŞLERİ DİREKTÖRÜ E. Ruhiğ Günalp

Dizildiği yer : Suhulet basımevi *Basıldığı yer : İl basımevi*

ALTIOK

EDİRNE HALKEVİ DERGİSİ

Cümhuriyetçiyiz Halkçiyiz-Ulusçuyuz-Devletçiyiz-Devrimciyiz- Lâikiz

TÜRKLÜK bizim için bir din,
Hep yaşarız TÜRKLÜK için !

Türk ozanı bu sözlerle bize içimizi ne güzel, ne kesin anlatmıştır. Ulusal varlığımıza, ulusçuluk ülkümüze, ulusal erkinlik ve eğemenliğimize inancımız bizim için bütün bir dünya, bir din, belki ondan da daha derin daha köklü ve yaşatıcıdır. Ulusçuluk, ulusal varlık için yaşamak, onu yaşatmak için her türlü övzeriden kaçınmamak en başlı ödevlerimizden biri ve birincisidir. Bu gün yer yüzünde ulusçu olmıyan ve ulusal ülküsüne gönül vermiyen, ulusal varlığına tapınmıyan tek bir ulus var mıdır ?

Hem ne hacet ulusçuluk ülküsünü kaybeden, ulusal varlığına önem ve değer vermîyen, ve onun üzerine titremiyen uluslar yaşamak hakkını itirir, diğer ulusların kabaran yaşayış ve tepreniş dalgaları benliğini, ülksünü itirmiş ulusları çabucak tarihin göğsünden koparıp yokluğun korkunç karanlık çukuruna atar !

Türk ulusal varlığı çok acı günler geçirmiştir. Fakat ulusal canlanış ve kalkınış, o günleri çok geride bırakmıştır, bütün o karanlıkları yıkıp devirmiş, ulusçuluk ideyelimizi güneş gibi aydın-

latmıştır. ATATÜRKÜN bize sunduğu ateşli ulusçuluk ülküsü hiç sönmiyecek ve kanımızı, kalbimizi her an tutuşturacaktır.

Bugün halk ve gençlik, hele kültür gençliği her zamankinden daha artık ve ateşli ulusçudur, ulusal varlığına önem ve değer vermekte herkesten daha kıskanç ve titizdir. Çünkü (ulusal varlık) gönülleri yakan, tutuşturan kutsal varlıktır; ulusal ülkü bizi tarihin sonsuzluğuna ileten, gönlümüzün uz ve öz ışığı olan kutsal ülküdür.

Türk ululları tarihin göğsünden yenibaştan fışkıran Tanrısal Türk kamları, KAMALİZM de az vakıtta acuna kök salacak olan kutsal ve gerçeğist yeni Türk kamanlığıdır, Yüreklerinin bütün gücü ve inancı ile KAMALİST olan Türk kültür unsurlarının derin duygulu ozanın bu sözüne her an ve her alanda uymak isteyecekleri apaydındır :

Türklük bizim için bir din,
Hep yaşarız Türklük için !

E. Ruhiğ GÜNALP

* * *

Atatürk devrinden önce:

Ölüydük, yaşamazdık,
Gezemez, koşamazdık,
Korkusuz aşamazdık
Yollar bizim değildi !

—

Ağaç bizim, dikilmez.
Toprak bizim, ekilmez,
Deniz bizim, sökülmez,
Sallar bizim değildi !

—

Yurda hiç bakamazdık,
Tek çivi çakamazdık,
Davranıp kalkamazdık,
Beller bizim değildi !

M. S.

Ulusal Birlikte

Sevgi ve İstek

„Türk olmak için Türklüğü bilmek, sevmek ve Türk olmağı istemek gerektir.„

İ. İNÖNÜ

Bundan önceki yazılarımızda Türk ulusçuluk teorisinin geniş, insaniğ anlamını ve kapsal derinliğini, her şeyden artık olarak gerçekliğe önem verdiğini, ulusal varlığın „tek sosyal varlık„ haline getirîlmesini amaç edindiğini„, tek sözle gerçeist olduğunu, ulusal ülkü yanında, sosyal ve gerçeel prensiplerin de yeri, değeri unutulmadığını, belki de ön plana alınmış bulunduğunu anlatmağa çalışmıştık. Türk büyüklerinin nlusal birlik ve ulusçuluk hakkındaki görüş ve duyuşlarını canlandıran, çok yüce değerli sözlerinden birtanesini, ve en önemlisini, Türklüğe her alanda olduğu gibi, kutsal ulusçuluk düşüncelerinde, ulusal birlik teori ve ideolojisinde de önder olan Ulu Atatürk'ümüzün değerbiçilmez derinlikteki geniş kavramlı bir deyişini, çok özlü sözlerinden birini hatırlatmıştık: „Ne mutlu Türküm diyene!„

Yeri gelmişken şunu da söylemek gerektir ki her hangi bir teori ve ideoloji üzerinde cildler dolusu kitap yazmak bir tek ilkoyu, prensibi oluş ve yapış haline getirmek, gerçekleştirmekten çok daha kolaydır; bir tek prensibi gerçekleştirmek deve yüklerile kitap yazmaktan çok daha zordur, güçtür ve değerlidir.

Türkiyemizde ulusçuluk, milliyetçilik ilkoyunu, prensibini gerçekleştiren; Türk ulusal varlığına, birliğine ve ülküsüne lâyık olduğu yüce değeri veren, verdiren ve Tüklüğün acunsal medeniğ haklarını kazanan, dünyaya tanıtan ulusal önderlerimizin, ulu devrimci başlarımızın kavramları, deyimleri Türk genoyunu

aydınlatacak ve Türk ulusçuluk teorisini şuurlandıracak idelerle doludur. Devlet kurumunu meydana getiren ve ona temel olan sosyal varlığın sadece karışık, birliksiz bir topluluk, birbirine yabancı ve uzak halk kümeleri olmasına devletçilik bakımından olduğu kadar fikir ve felsefe bakımından da hiç bir zaman imkân verilmiş değildir. Devlet varlığının sosyal varlığa dayanması, bunun da "homogenite" - sıkı birlik ve bitişiklik - sahibi olması, "homogen„ - birlik ve birleşik vasfını - tüm olarak belirtmesi, ulusal birlik haline gelmesi gerekliğini yüz yıldanberi bütün batı acunu bilginleri tekrarlamakta, devlet adamları ve ulus aydınları bu ideyi kamusal işlerde gözden kaçırmamaktadır.

Bunun, diğer birçok batı acunu fikirleri gibi, bizde ele alınması, değerlendirilmesi, milliyetçiliğin devlet işi haline gelmesi Atatürk devrimi, cumuriyet rejimiyle başlamış, yürümüş ve büyümüştür.

Lozan kurtuluşunu elde eden Türk ulusçuluk devrimi büyüklerinden, Türk erkinlik savaşı komutanlarından yüce Başbakanımız İ. İnönü tarafından verilmiş olan bir söylevde söylenilen sözlerin Türk ulusçuluğu teorisi, Türk ulusal birliği ülküsü ve Türk ulusal varlığı bakımlarından değerleri başka başka olmakla beraber çok ergin ve engindir:

"Türk olmak için Türklüğü bilmek, sevmek ve Türk olmağı istemek yeter!„

Hemen diyebiliriz ki sevimli Başbakanımızın baha biçilmez uzgörülerini, doğru düşünüşlerini anlatan bu bir cümlelik deyimleri Türk ulusçuluk teorisinin en kuvvetli ana fikirlerini bir araya toplamıştır. Bir defa Türk olmak için Türk olmağı istemek gerekliği anlatılmıştır ki teklerin ulusal varlık ülküsünü öz benliklerinde duymuş, kendi tek varlıklarını ve ferdiğ benliklerini kamusal varlığa, kamusal benliğe bağlamış olmalarını dilemektedir. Bu da ulusal varlık fiziyolojik olmayıp tinel ve sosyal bir varlık olduğunu, ruhlarımız ve dimağlarımız üzerinde etkin bulunduğunu, gönüllerimizde uyandırdığı heycanlarla bizi kavrayıp sürükleyebileceğini, kendi özel benliğimizin dar, sıkıcı kafesinden kurtarıp sosyal ve budunsal varlığın geniş çevresine, sonsuz ufuklarına ve göz kamaştıran

yükseklilere, ululuklara ileteceğini söylemektedir.

Bu suretle Türk ulusçuluk idelerinin ne kadar insaniğ olduğunu, teklerin bütün haklarını tanıdığını ve değerlendirdiğini bir kez daha görmüş oluyoruz. Sonra Türk olmak için fertlerin istek ve iradeleri yanında, on dan daha önemli bir şey var: "Türklüğü bilmek, tanımak ve sevmek!„ İnsanlığın çok eski bir vasfıdır: Sevmek için önce tanımak, sevileni bilmek ve öğrenmek gerektir.„

O halde gönlümüzü dolduran ulus sevgisi, Türklük sevgisi bilgi kazanmak, ve en başta ulusal varlığı tanımak, ulusal kültürü bilmek ve edinmek ister. Türk ulusçuluk teorisinde ulusal kültür kadar, ulusal benliğimizi tanıtan Türklük bilgisi kadar genel bilgilerin de değeri vardır. Genel ve arsıulusal bilgiler ulusçuluk bakımından ulusal kültüre yapacağı faydalarla ilgilidir. Bu ise önceden iyi anlaşılmış, kavranımış ulusal bilginin, Türklük bilgisinin "ulusal birliğin temeli„ olduğunu çok iyi anlatır. Ulusçuluk ilkoyunun halk arasına iyice yayılması için ulusal bilginin ide ve sevgi halinde yayımına önem vermek gerekliği kendiliğinden anlaşılmış oluyor. Ulusçu Türk seçkinlerine düşen, Başbakanın zımniğ olarak gösterdiği, kutsal ödevi yürütmek, Türklük bilgisini ve ulus sevgisini yaymak, daha derinlere ve ileriye götürmekten bir an bile geri kalmamalıdır. Bunu da yerinde yapabilmek, yurdun en üc ra köşelerine ve dışarılarına kadar ileriletmek için örgütlenmiş bir halde çalışmak çok lüzumludur. Almanya, İtalya gibi bazı memleketlerde ulusal bilgiyi yaymak için her vasıtadan faydalanılmakta, ulusal sevgiyi bir kült haline koymak için hiç bir fırsat kaçırılmamaktadır.

Bir defa ulusal birliğin kuvvetlenmesi "ulusal bilgi ve sevgi„ ile kabil olduğu anlaşılınca bunun hem kendimiz, hem yurttaş ve soydaşlarımız için edinmek; edindiğimiz kadar yaymak, ve ulusal kültür haznemize yeni bir şey katmağa çalışmak gerektir ki yüce Başbakanımız bize bunu da çok açık işaret ediyorlar; ulusal bilgi, ulusal kültür artmalı, zenginleşmeli diyorlar..

Türklük bilgi ve sevgisini yaymak büyük yüçük bütün kültür kurumlarının, devlet kurumlarının ve k[illegible]şlaların en başlı ödevlerinden biri olmakla kalmama-

lıdır. Şu saydığım resmiğ kurumlarla, Cumuriyet Halk Partisi kurumları, Halkevleri bu kutsal; ulusal ödevin yapılmasına arasız çalışıyorlar. Asıl ulusal sevgi ve kültürün yayılmasında, büyümesinde Basımevleri, gazete ve dergilerin hizmetleri çok büyük tonda olmalıdır. Radyomuz da beraber olmak üzere gazete ve dergilerin çokluk olarak bu alanda çalışmaları cılızdır. Gönül ister ki bunun için, çok ve daha verimli olarak çalışılsın, gün ve saat kaçırılmasın; kulüplere, kahvelere ve bütün toplantı yerlerine kadar yürütülsün.. Çünkü bu kadar önem verdiğimiz; üzerine titrediğimiz ulusal birlik, ulusal bilgi ve sevginin yayılması ile gürbüzleşecektir; beklenilen ulusal büyüklükleri yaratacaktır. Sonra bunu hepimizde ayrı ayrı ödev, borç bilmeliyiz Çünkü iyi bir Türk olmak ancak Türklüğü iyi bilmek, bildiği kadar yaymak,.. sevmek ve sevdiği kadar sevdirmekle olur! Sayın okurlarım, siz ki çok iyi Türklersiniz, bu alanda tek dakikalık fırsatları bile niğmet biliniz, kaçırmayınız; ve durmadan, dinlenmeden ulusal ülkü uğruna çalışınız.

E. Ruhiğ GÜNALP

Atatürk devrinden önce :

El üzüm yer, biz koruk,
Yabancı baş, biz buyruk,
Dağ yoluk, çiçek soluk,
Güller bizim değildi!

—

Ökse vkrdı kondukça,
Soyunurduk dondukça,
Düşerdik tutundukça,
Dallar bizim değildi!

—

Türkü koruyan yoktu,
Bize bir uyan yoktu!
Söylerdik, duyan yoktu,
Diller bizim değildi!

M. S

Avrupa zihniyeti

ve

„20" ci ASIR MİTOLOJİSİ

Son zamanlarda büyük bir gazete tarafından asrımızda „Batı Zihniyeti„ diye büyük bir anket açılmış ve bu nokta etrafında birçok değerli fikirler toplanmıştır. Bu anket etrafında söylenenlerin hepsini buraya toplamak ve geçirmek imkânsızdır, Bunların bir özeti yapılmak istenirse batı acununda ekonomik buhranla birlikte, ondan daha önemli olarak bir görüş kargaşılığı, bir kültür ve ahlak buhranı "crise morale„ hüküm sürdüğü merkezindedir. Bugün batı zihniyetinin koyu sosyalist, yahut koyu ulusçu olmak üzere iki prensip etrafında dolaştığı; çalkandığı da farkedilmektedir. Sösyalistlik güdenler bile idelerini yine ulusçu prensiplere dayamaktadırlar.

Her nedense her iki zihniyet yanıtları da Alman'ları taşkın milliyetçilikle suçlamakta, Alman rasist - ırkçı - zihniyetine hücumlar yapmaktadır.

Hele bir kısımları "-20- ci asır mitolojisi„ - mythe de 20' me siecle - diye meşhur bir eser yazmış olan Rosenbach adlı bilgin ve Bay Hitler hakkında demedik söz bırakmıyorlar.

Koyu rasist bir ulusçuluk güden, bütün ulusal hayatlarını ona göre ayar eden Alman'lar bu görüş, duyuş ve düşbnüşlerinde hiç te haksız görünmiyorlar. İtalya, Fransa ve İngiltere gibi diğer büyük batı ulusları bu alanda daha mı geridirler., daha az mı ulusçudurlar? Ulusçuluk tarihin en ileri zaruretlerinden biridir. Garp zihniyetinin kökü de, ana prensibi de gelip oraya dayanmaktadır.

Yazımızın başlığına bakıp ta zamanımızda eski Mısır, Yunan, Roma, Türk medeniyetlerinde oldudu gibi irili ufaklı birçok ilâhları, ilâhçeleri olan efsanelerden ve efsaneviğ bir mitolojiden bahsedeceğimizi okurları-

mız hatırlarına bile getirmezler sanırım. Bütün ilk çağlar medeniyetinin, kültünün ve kültürünün ruhu olan mitoloji ile yazımızın bir ilişiği yoktur. Asrımız mitolojisi, yüksek sanat dehalarına zengin konular veren ilk çağlar mitleri gibi renkli, engin ve sürükleyici değildir. Biz yine ilk çağlar mitlerini ve mitolojisini artistlere, tarihçilere, filologlara bırakalım da zamanımızda mit "mythe„ nedir? İlim ve en ziyade sosyoligi ilmi bu konu üzerinde neler düşünmüş, neler söylemiştir? Bunun için ise mitlerin kaynaklarına, kökenlerine kadar inmek gerektir. Bu inceleme yolu için tarihin anlattığı ilkel sosyetelere ve sitelere kadar gitmek hiç lüzumlu değildir; hem onlar bu güne bu gün insan, kılı kırk yaran ilmin gözü önünde değiller ki.. Bütün uluşçu hareketler ve koyu halk kümelerinin deprenişi, şahlanışı ve atılışı neden doğuyor? Bunda yalnız büyük harbin doğurduğu siyasal ihtiraslarla yurt ve sömürge kavgalarının küçük bir payı vardır. Fakat asıl etki genel savaşın dekildir.

Koca koca ülkelerde halk yığınlarının kımıldanışını, canlanışını ve kendini buluşunu görüyoruz. İyi dikkat edilirse bu hâdiselerde, bütün büyük halk hareketlerinde olduğu gibi mitlerin ortalığa yayılması ve sosyal bir kudret halini alması hemen farkolunur. Diyebiliriz ki her çeşit ulusal kalkınmaların etkinleri şu veya bu çeşit mitler, ulusal duyguya, şuura hükmeden kahramanlık ve ulusçuluk değerleri ile destanlarıdır. O halde şimdi ulusal ve sosyal duyuyu kaplayan, birliğin ruhunu kavrayan ve ateşlendiren mit'lerin mahiyeti nedir? Bu ulu kuvveti nereden ve nasıl kazanıyorlar?. Bu soruların cevabını bulabilmek için yine ilkel dediğimiz cemiyetlere kadar inmek ve meseleyi bilgin gözüyle araştırmak gerektir. İnsan sosyetelerinin tam bir örneği, çekirdeği olan bu cemiyetlerin sosyal kurumları, inanları ne olursa olsun yaşayışları bizimkinden çok farklı değildir; oradaki insanlar bugünün dev cüsseli makine sosyetesi insanlarından daha bahtsız değildir. Her ne kadar ilkel cemiyetlerde mit'ler eski çağlar Yunan ve Roma mitolojisi mit'leri gibi şiğrin ve güzel arların binbir füsunu ile işlenmiş ve süslenmiş değilse de bu cüce cemiyetlerdeki mit'lerin rolü o meşhur sitelerinkinden çok daha önemlidir; ve bunlar cemiyetin hayatı, devamı

için salt olarak lâzımdır; mit'ler bu küçük sosyetelerin canı ve kanıdır.

Tek sözle : Mitler olmazsa bu cemiyetler de yoktur, yaşayamazlar. Bir sosyoloğun çok iyi irdelediği ilkel bir Avustralya cemiyeti, bir aşireti inceliyelim. Burada kendi başına çok mühim rolleri olan; evli barklı ve yaşlı bir takım adamlar vardır ki oymağın - aşiretin - mit'lerinin; oymak hayatının bütün safhalarını aştıktan sonra, yiğitlikler ve ululuklar gösterdikten sonra bir çok kutsal sırların saklayıcısı ve nakledicisi olmuşlardır. Bunlar oymak atalarının ve ulularının bahadırlıkları, yiğitlikleri, iyilikleri,.. gibi destanlar ve üykülerdir. Sayılı günlerde, sayılı toplantılarda, şölenlerde taşkın duygular ve heycanlar içinde ve dramatik bir temsil halinde bu kamusal atavik ve birlik mit'ler anılır ve coşulur, andlar içilir. Eğer bu törenler yapılmaz, bu coşkunluklar olmazsa mit'lerin birlik, topluluk doğuran etkileri de olmaz, topluluk hayatı sürüp gitmezdi. Bu ilkel cemiyetlerin bu mit'lere inanları o kadar sağlamdır ki her şey mit'lerle ve mit'ler için vardır; onlara saygı ve sevgi gösterilmezse aşiretin yiyeceği, içeceği olmaz; hayvanlar ve nebatlar olmaz, aşiret insanlarının nesli bile tükenir, kesilir ve kururdu..

Bu bilgiler bize çok ileri olan sosyeteler için de bu çeşitten olmasa bile ulusal hayat kaynağı: topluluk hayatının temeli ve ruhu olan prensiplerin varlığına ihtiyaç bulunduğunu apaydın gösteriyor ve bu ilmiğ bir realitedir. Yalnız buna Alman'ların rasist - Irkçı - prensiplere verdikleri gibi kapsal bir mahiyet vermek, bunu biyoloji ilminin bir iyzahı şekline sokmak fazla ileri gitmektir. Ve bu teori hayatçı felsefenin kurduğu bir kanaata, cemiyetlerin ve ulusların fizyolojik bir varlık ve bir uzviyet olduğu kanaatına varmaktadır. Halbuki ulusal hayat daha ayrı kanunlara bağlı ve sosyal bir varlıktır. Cemiyetin ruhu, kamnsal hatıraların ve törenlerin, savaşların topluluğundan ve ulusal kültür kadar ulusçuluk kültünün yayılmasından, yaşatılmasından kuvvet alır, yücelir ve her şeyi beraberinde sürükler.

E. Ruhiğ GÜNALP

Doğruluk ve Hakikat!

Avrupalıların dünyayı yalnız maddiğ olarak benimsediklerini, yedi iklim dört bucak topladıkları servetleri ülkelerine taşıdıklarını düşünerek aldanmıyalım. Onlar bu işlerde, taşıma - aşırma ve sömürme işlerinde, çok daha ileri gitmişler; yer yüzünde ve her renkte, her ırktan insanlar arasında buldukları, rastladıkları maneviğ servetleri, güzellikleri ve kültür haznelerini de toplayıp, devşirip yurtlarına yığmışlar, bu uğurda çok emekler sarfetmişler, durmadan dinlenmeden çalışmışlardır.

Berger - Levrault adlı batı bilgini Hindi, Çini, İranı, Turanı,.. ve daha birçok yerleri gezmiş; halk masallarını toplamış ve tatlı bir üslupla Fransızcaya çevirerek bastırmıştır. Bu halk masallarından on iki tanesi arsıulusal bir masal yarışında birinciliği kazanmış ve "Dünyanın en güzel on iki masalı„ namını almıştır. Biz bu yazıya ilkel insanların "doğruluk ve hakikat„ anlayışını gösteren ve Amerika'da Antille adaları halkı arasında söylenen bu birinci derece güzel masallardan birile, garbın en ünlü bilgelerinden J. Jacques Rousseau'nun bir hikâyesini misal olarak koyacağız. İlkellikten henüz kurtulamıyan insanla en yüce medeniyet düzeyine ulaşmış insanın "doğruluk ve hakikat„ karşısındaki hayranlıkları aslında aşağı yukarı bir gibidir. Fakat „doğruluk ve hakikat„ ı anlayış, anlatış, ve bu hayranlıktan doğan iç ürperişleri, çekilen vicdan sıkıntıları bir değildir. Bununla beraber aslında insan için tek ve eşsiz olan bir yücelik vardır: Doğruluk ve hakikat!. Doğruluk ve hakikata tapmak!

Antille adaları "doğruluk ve hakikatı„ canlandırmak için ne tuhaf, çocukça bir masal uydurmuşlardır; bu masal yazı sanatı iğtibarile değilse de canlılığı, hatlarının kuvveti bakımından zevkle okunacak kadar derindir:

KEDİ ile KÖPEK KAVGASI

İşin başlangıcında kedi ile köpek iki iyi arkadaş idiler. İkisi de bir tek Zenci kulbesinde iki öz kardeş gibi yaşıyorlardı.

Bir gün pazara gittiler, bir çömlek dolusu tereyağı satın aldılar; üstüne tuz ekerek çömleğin ağzını temiz beyaz bir bezle örttüler. Sonra da İnyam dedikleri bir neviğ bakla dikmek için tarlalarına gittiler. Az sonra kedi dedi:

— Baba kökek, bizim akrabadan birinin çocuğu doğdu, ona ad koymağa çağrıldım.

— Gidiniz, kedi arkadaş, Baba köpek dedi, ben ikimiz için de çalışırım.

Kedi gitti, sağa sola bakınarak harap kulbeye girdi, yağ çömleğini buldu, üzerindeki bezi açarak birazını yedi, dikkatle örttü ve tarlaya döndü.

— Şu kızana ne ad taktınız, diye köpek sordu.

— Ona mı, ha evet "Ucu Yenilmiş„ adını verdik..

— Ne tuhaf ad bu? Diye Baba köpek mırıldandı.

Ertesi günü, yine tarlada çalışıyorlardı, usta kedi birden bağırdı:

— Bugün de beni yeğenime ad koymağa çağırıyorlar!

Baba köpek:

— Ah! dedi. Kedi fazla durmadı, gitti. Tekrar tereyağından yedi ve geri döndü.

— Yeni yeğeninize ne ad koydunuz? Diye köpek sordu.

— "Yarısı - Yenilmiş!„

— Bu da ne acayip ad? diye Baba köpek söylendi. Daha ertesi gün tarlada kedi birden seslendi:

— Ah! Hayır! Tekrar çağrılıyorum; fakat bu kez ne olsa da gitmiyeceğim. Her gün bütün işi size bırakmak istemiyorum!

— Ne var, diye Baba köpek sordu.

= Yine bir ad koyma törenine çağrıldım. Doğrusu size yardım etmek isterim, gitmiyeceğim!

— Gidiniz, gidiniz kedi yoldaş, hısımlarınız ve dostlarınızla benim için dargın olmanızı kabul edemem! Diye Baba köpek direndi. Usta kedi gitti ve arta kalan tereyağını da yedi, sildi, süpürdü; ve geri döndü.

— Bakalım yeni kızanın adını ne koydunuz? Diye Baba köpek sordu ve bekledi.

— "Hepsi - Bitmiş„ cevabını usta kedi yapıştırdı.

— Çok iyi! Diye Baba köpek kaygısızça mırıldandı. Ben de bu esnada topraktan kökler çıkardım, eve gidip tereyağımızla yemek pişirelim!

Kulbalarına döndüler; ateş yaktılar, ve sofrayı kurdular. O zaman Baba köpek gördü ki te-

reyağının yerinde yeller esiyor, çömlek bomboştu..

Usta kedi sessizçe kapıyı aşmak istedi. Öfkesi kalkan ve aldatıldığını anlayan Baba köpek, kapıyı önledi. Kedi kabardı, tırnaklarını, dişlerini gösterdi ve yatağın altına kaçtı.

— Alçak ! Miskin ! Öfkesinden kızaran Baba köpek bağırdı, üç kızanın neden "Ucu - Yenilmiş„ , "Yarısı - Yenilmiş„ ve "Hepsi - Bitmiş„ diye adlandığını anlad'm. Şimdi bunların hesabını görmek zamanı geldi..

Başını karyolanın altına uzattı, kedi burnunu kanatıncaya kadar tırmaladı ve dedi :

— Neden bu kadar öfkeleniyor, sıcaktan eriyerek sızan değersiz bir çömlek yağ için bu kadar zamanlık yoldaşınızı hırpalıyorsunuz ? İsterseniz hakikatı arkanızdan geçmekte olan Anne köpeğe sorunuz.

Bu sözlere aldanan köpek görmek için başını çevirir çevirmez kedi sırtına zıpladı, kulaklarını kemirdi, boynunu tırnakladı ve kapıdan aşarak ağaca tırmandı..

O gün bu gündür kedi ile köpek geçinemez ve uyuşamazlar.

Bir gün yalancı bir arkadaşa rastlarsanız tereyağınızı iyi koruyunuz, pek saklayınız !

—

İşte doğruluk ve hakikatin değerini canlı bir şekilde anlatabilmek için ilkel insanların düzdükleri hikâye böyle kısacık bir şey olmakla beraber yalanın, riyanın ve nankörlüğün hakikat ve doğruluğa üstün gelmek için nasıl pusu kurduğunu ve fırsat beklediğini açık açık anlatıyor..

J. J. Ruso'nun bu konudaki yazısını okurlarımıza gelecek sayımızda sunacağımızı umarız.

E. Ruhiğ GÜNALP

Türk sanat dehasının en parlak anıtlarından :
SELİMİYE

TÜRK TAR

Tarihî tetebbular :

10

Edirnede Sinan

1

Edirne denildikçe Mimar Sinan'ı ve bu koca san'at üstadının adı anıldıkça da Edirneyi hatıra getirmemek kabil değil.

Hemen „dört yüz„ yıla yakın uzun bir zaman evvel Çekmecelerde kurduğu yüce ve tarihî köprülerden geçen büyük Sinan, Azak kalesini tamir eden mimar Mustafa, mimar Süleyman, Navarin kalesini yapan mimar Kara Şaban, Bosna'da Meraşka kalelerini kuran mimar Hayri, Eyup'taki Sultan camiini bitiren mimar Hüseyin Çavuş ile mimar Ahmet, mimar Muslıhiddin ve Ayasofya mimarı Ahmet ağalar gibi erkân, san'at ve rüfekayı marifetile ve mimar Hores Memi, mimar Mehmet, mimar Davut, mimar Dalgıç Ahmet ve Babür Hanın daveti üzerine Hindistana kadar giderek Dehli, Ağra, Lâhur ve Kişmir kalelerini yapan mimar Yusuf gibi kendi yetiştirmeleriyle ve sayılmaz ustalar, kalfalar, mermer yontanlar, taş oyanlar, kalemkârlar ve binlerce işçilerden vücude getirdiği yapı ordusuyla Trakyanın hududundan içeri dalmış ve san'at ve medeniyet alanlarından bütün güçlüklere göğüs gere gere, bütün ağırlıklara bel vere vere, bütün zorlukları yene yene ileri doğru yürüyen bu iş kahramanı, Trakyanın bir çok şehir ve sahaları bugün de yaşayan hanlar, hamamlar, kârvansaraylar, köprüler, imaretler, camiler, medrese ve mektepler, çeşme ve sebillerle daha bir çok değerli eserlerle süsledikten sonra nihayet kemali debdebe ve tantana ile Edirneye dahil olmuş ve bütün zekâ ve dehasını, bütün kuvvet ve kudretini hulâsa

bütün san'at ve marifetini Edirnede kullanmak suretiyle dünyanın en büyük mimarî varlığı olan "Selimiye„ hârikasını yaratmıştır ve kendisinden evvel ve sonra hiç bir kimsenin fethedemediği bu muazzam mimarî kalenin tepesine büyük Türk ulusunun şanlı bayrağını kendi eliyle çekerek onu gökteki misli bînazirine kadar yükseltmiştir.

Selimiye Sinan'ın, Sinan da Selimiyenin yegâne baisi iştiharıdır. Selimiyenin yanında Sinan'ın daha başka eserleri de vardır. Mevzuu biraz daha ge nişletmek ve tasavvur ve tasvire bir kat daha revnak ve şaşaa vermek istersek diyeceğiz ki Sinan'ın âbideleriyle baştanbaşa dolu olan Trakyanın, bu geniş ülkenin mimarî payıtahtı nazlı Mericin etrafını kuşattığı güzel Edirnedir. Selimiyeye gelince o, bu şen ve şatır diyarda fermanı fermai san'at ve medeniyet olan Koca Sinan'ın sarai gurur ve mefhareti ve onu yaratan ve tanıtan ve bütün cihanın medeniyet ve şeref dolu tarihlerine altın kalemlerle yazdıran dahinin karargâhı haşmet ve azametidir ve büyük Türk milletinin ruhundaki kabiliyeti, onun kanındaki asaleti inkişaf ettirerek bu büyük milleti dünyada lâyık olduğu mevkii mimarîye çıkaran Sinan'ın medarı şan ve şerefidir.

Selimiye, Türk mimarîsinin bütün inceliğini bütün san'at dünyasında tanıtan, Türkün zekâsını, Türkün dehasını bütün medeniyet âlemine yayan bir şaheserdir.

Selimiye, Türk ruhunun, Türk zevkının inceliğini, Türk kabiliyet ve kudretinin yüceliğini bütün kâinata anlatan bir manzumei zekâdır.

Selimiye, kürenin en güzel bir parçası olan tarihî Edirnenin siynesine minyatörle işlenen, büyük Türk milletinin ezelî olan nefaisperverliğini ebedîleştiren eşi yaradılmaz bir mamurei dehadır.

Selimiye, yalnız Edirnenin tacı, Edirnelilerin miracı değil, bütün medeniyet dünyasının mabihilibtiacıdır.

Selimiye, bütün Türklüğün, kelimenin bütün manasiyle öz mali, millî ve medenî aşk ve heycanının mihrabı, Türk varlığının hakikî bir sembolüdür.

Selimiye, göklere uzanan minareleriyle, azametli kubbeleriyle ilâhî bir mabet olduğu kadar san'at ve medeniyetin erişilmek mümkün olmıyan şahikalarına

Türkün yükseldiğini gösteren illî bir zafer âbidesidir.

Selimiye, dindarlar için olduğu kadar, san'ata ve medeniyete tapanlar için de bir feyz ve ilham menbaı olan bir eseri muazzam, Sinan da san'at âleminde eşsiz bir üstadı azam olarak ebedîleşmiş, ikisi de tarihin mali olmuştur.

Sinan ve Selimiyeyi işiten ve işitmeyenler size hitap ediyorum :

Türk zekâsını, Türk mimarîsının mükâmil bir eserini görmek isterseniz, ilâhî ve mimarî iki mucizenin bir anda ve bir noktada tecellisini temaşa etmek isterseniz, insanların ve bilhassa Türklerin ne gibi hârikalar yaratmağa kadir olduğunu anlamak isterseniz, gözlerinize cilâ, ruhlarınıza gıda vermek isterseniz, şan ve şerefini duyduğunuz veya duymadığınız Sinanı seriri san'atında kurulmuş ve bütün üstadlara kendi huzuru mahabetinde boyun eğdirmiz bir halde temaşa etmek isterseniz Edirneye geliniz ve anun Selimiyesini gürünüz ve sonra da gördüklerinizi görmeyenlere ve bilmeyenlere anlatınız.

Esad SEREZLİ

Edirnenin her köşesinde Sinan görünür. Edirne içinde büyük Selimiyeden başka medresesi var, darülkurrası var, darül sıbyanıvar, hanı, hamamı, çarşısı, sebili ve suyollar var. Tekirdağı, Çorlu, Babaeski, Lüleburgaz, Alpullu, Havsa, İpsala, hulâsa bütün Trakya Sinan eserleriyle dolu. Gelecek sayılarımızda Koca Sinanın bütün eserlerini birer birer ve bütün incelkleriyle yazmağa ve anlatmağa çalışacağız.

E. S

※

TRAK ve TÜRK SÖZLERİ ARASINDA BENZERLİK

Eski Yunanlıların klasik devirlerinde ve ondan önce dönüp dolaşan kanağatlara göre Trak'lar Grek'lerden çok daha eskidir. Şiir, müzik gibi güzel arları, dini ve mitolojiyi, tantürelerini, maden işlerini, tarımcılığı ve yapıcılığı Trak'lar her tarafa yaymış ve bunlar Trakya'da her yerden önce meydana çıkmış; sonra her yana yayılmış tır. Her ne kadar bu rivayetler haylı zaman bir efsane mahiyetinde kalmışsa da son tarihsel araştırmalar bunların hakikate yakınlığını ortaya koymuştur. Çünkü Yunanlılardan gelen bilgiler erçağlar Trak'larının Anadolu halkı ile akraba olduğunu, gerek Trakya, gerek Küçük Asya ve Etrürya halkının Ataları Pelâsk'lar idiğini kabul ediyorlardı

O halde Yunanlılara göre Trak'lar, Etrüsk'ler ve bütün Erçağlar Anadolu halkı bir asıldan, bir kökten gelmiştir ki bunlar da Ataları Pelâsgos olan Pelâsk'lardır. Yunan efsanelerinin şiirleştirdiği ve hayallere boğduğu, adlarını diğer birçok sözler gibi değiştirdiği Pelâsk'ların bütün Anadolu ve Trakya halkına verdikleri büyük göç devirlerine ait müşterek bir nam olması çok mümkündür. İnsanlığın ilk kahramanlık devrinlerine ve en ileri çağlarına kadar uzayan bu Pelâsk'lar son zamanlarda Etiler ve diğer Anadolu Türkleriyle bir soydan, bir asıldan olan Etrüsk'lerin de müşterek dedeleri olduğuna göre gerek Trak'ların, onlardan evvel olan Pelâsk'ların büyük Türk dünyasından bir parça olduğu akla en mülâyim gelen cihettir. Esas iğtibariyle preshelenistique devirler Trak'larının Türk oldukları tarihçe iyice anlaşılmıştır. Yalnız bunlar Erçağların bu devirlerinde orta Asyadan gelmiş ayrıca bir ulus gibi gösterilmek istenilmiştir. Halbuki son senelerde Etrüsk yazısının ve dilinin Sümer dilinden bir dal olduğu ve sıkı benzerliği açıkça anlaşıldı, bu en ileri Erçağlar Trak'larının da Türk olduklarına şüphe bırakmasa gerektir.

Türk Tarih kurumu tarafından hazırlanmış olan tarihin birinci cildinde M. E. (2) bin yılın ortalarında Küçük Asyadan büyük bir göç başlamış olduğu ve bunun da Balkanlar, İtalya, Ispanya istikametlerini takip ettiği ortaya konulmuştur ki Yunan efsanelerine göre Anadolu halkı ile hısım olan Trak'lar da burada göç edenlere karışan uluslardan biridir.

Trak sözü ise çok değişiklikler geçiren Türk sözüne çok yakındır. Bunun için de Heredot'un anlattığı bir efsaneyi hatırlamak faydalı olur :

Küçük Asyada Lidya kralı Atys'ın oğlu Tyrsen'ler yahut Tyrrhen'lerin kralı Tyrsenos'un oğlu Tarchon Ata Etrürya kralının da adıdır. Mısırlıların bahsettiği Turş'larla bu Tirsenlerle birdir; buradan ise Etrüsk kralı Tarkinüs adı çıkıyor ki Eti İlâhlarından Tarku ile benzerliği açıktır. Bu İlâh kralın adı Etrüsk'lerde Tarki, ve Elam'larda Turku olarak geçer.

Bunlara benzer efsaneler ve Etrürya'da Tarkini gibi Toponimik adlar Etrüsk'lerin Türk'lüğünü açığa vurmaktadır ki Etrüski, Türski adları yukarıda geçen sözler gibi Türk sözünün değişmişidir. Yunan'lıların sözleri kendi dillerine uydurmak için değiştirdikleri, yeni bir kelime gibi ortaya attıkları çok defalar olmuştur. İran'lıların büyük generallarından Keykâvus'un adı Grek diline geçince Megabizos olmuştur. Kelimelerin böyle değiştirilmesi bizi şaşırmaz olmalıdır.

M. E. 2 bin yıldanberi dönüp dolaşan masallarda ve dünyanın dört bucağında Türk adına rastlıyoruz; Bu ulu ad Avrupada Tarkon, Tarkini, Türkaru, Turku, Türki, Etrüski,.. gibi söylenişler arasında Turka, Türkon gibi Trak ismini de almıştır. Nitekim Afrika'da yaşayan Türk'lere de Tuarek denilmiştir. Bütün bu irdelemelerden şu fikir sağlamlaşıyor : Klasik Yunan devirlerinde İskit'lerle birlikte bütün Türk uluslarına birden Trak adı verilmiştir, ve bu ad Türk adının ve Türük sözünün değiştirilmesinden doğmuştur. Bunun içindir ki dünyanın Yunan'lılardan çok önce medenileşen dördüncü parçasına da Trakya ismi verilmiştir. Asıl Türk adının çıkağı aranılırsa bu değişme keyfiyeti daha iyi anlaşılmış olur.

Bazı tarihçiler Türk adının

Tukyu adından çıktığını benimsemişlerdir. Çünkü eski bir Çin tarihi "Tukyuların, eteklerinde oturdukları - Altay - dağı Tulga şeklindedir, bunlar Tulga'ya Tukyu dedikleri için bu adı almışlardır„ diyor. Halbuki sayın bilge Bay Fuat Köprülü'nün Türkiye tarihi adlı küçük eserinde verilen iğzahata göre bu mütalâayı Frank ve Monkaçı gibi tarihçiler de yanlış buluyorlar. Ünlü Türkoloğlardan Vamberi'nin dediği gibi, Türk sözünün çok defalar Türük olarak kullanıldığı ve türemekten doğduğu fikri akla yatan bir hakikat gibi görünüyor. Bu fikri benimseyenler çok kuvvetli deliller ileri sürüyorlar. Dünyayı ve tarihi dolduran bu yüce Türk adı yayıldıkça değişmiş ve değiştikçe yayılmıştır. Bu kadar tarigsel delil ve misaller Trak sözünün de bu gibi bir değişme eseri olarak tarihe mal olduğu daha sonraları Trak'lara Roma'lıların Türkarum ve Bizans'lıların Türkopol, Türko demelerile de aydınlanıyor.

E. Ruhiğ GÜNALP

N O T :

1— Bu yazı için baş vurulan eserler aşağıda gösterilmiştir.

I.— Tarih Cilt-1· T. T. K.

II — Türkiye tarihi I. M. F. Köprülü

III.— Büyük Ansiklopedi

IV.— Osmanlı tarihi -Hamer-

2— Trak sözünün Türkçe etimolojik şekli ne olsa da sözün öz Türkçeliği meydandadır.

Diğer kuvvetli tarihiğ bir delil de Trak'ların bu adı müşterek ataları Trak olmasına borçlu oldukları rivayetidir. Birtakım kamusların bu sözü Latinceden gelmiş gibi göstermeleri son derece yanlıştır. Çünkü bütün Yunan efsaneleri ve tarihsel eserler Trak'ları dünyanın en eski ulusu olmak, tarihten önce orta Asyadan gelmiş olmak üzere gösteriyorlar. Kelimenin morfoloji ve etimoloji iğtibariyle de Latince ile ilişiği olmadığını ispata kâfidir. Bu çok boş bir iddiadır ve bugün bütün bütün kıymetten düşmüştür. Güneş - Dil teorisine göre analizi : At+ağ+ar+ak= Atağarak ve bu Tağarak sözü Türkçenin fonetik kurallarına göre aşınarak Trak olması da kabil ise de bizçe bu söz en erçağlardanberi bize kadar değişerek gelen Türk, Turku, Tarku gibi ulu budunumuzun öz adlarından biridir; Trak'lar ise ilkönce Avrupaya Hazer yoluyla ve Karadeniz üstünden gelip yerleşen ve sonra boğazları aşıp Turova medeniyetini kuran atalarımızdır.

E. R. G.

Ekmekçi OĞLU AHMET PAŞA

Edirnemizin istasyon caddesinde tunca üzerinde büyük bir köprü vardır ki bu köprü Türk san'atının Trakyadaki yüksek tanıklarından, ölmez eserlerinden biridir. Bundan üç yüz otuz yıl önce yapıldığı halde şimdiye kadar birçok geçitler gördüğü, nice büyük seller, ne korkunç yer depre ımeleri geçirdiği halde bir taşı bile düşmemiş, yine eski güzelliği ile, büyüklüğü ile gelip geçenlere şaşkınlık vermekte, hele san'attan anlayanlara parmak ısırtmaktadır.

On yedinci asrın başlarında yani 1608 yılında ki mimar Sinan'ın ölümünden yirmi sene sonra yapılmağa başlamış olan bu köprü, ne bir padişahın, ne de hükûmetin parasiyle yapılmamıştır. Bunu, adını yazımıza başlık koyduğumuz Ekmekçi oğlu Ahmet paşa yaptırmıştır. İşte biz bu sayımıza Ekmekçi oğlunun biyoğrafisini koyarak onunla gençlerimize bir örnek vermek istiyoruz.

Ekmekçi oğlu Ahmet paşa doğup kopma Edirneli olup Sipahi Mehmet ağa adında bir adamın oğlu idi. Kanunî zamanında, Osmanlı Türklerinin Avrupaya korku saçtıkları, bütün dünyayı kılıçlarına baş eğdirdikleri o çağda doğmuş; yetişmiş, babası gibi sipahi olmuş idi.

O asır, Edirnenin yine pek parlak bir asrı idi. Hükûmet merkezi Fatih Mehmet zamanındanberi İstanbula kalktığı halde Edirne yine eski parlaklığını kaybetmemiş pek çok düşünceli, yurtsever adamlaı yetiştirmekte idi. Ekmekçi oğlunun doğup büyüdüğü o çağlarda yalnız Edirne şehrinde Tıygî gibi, Azerî gibi on, on beş ateş dilli şâir, pek çok okumuş, bilgin adamlar vardı. Bunu tezkireleri, tarih kitaplarını iecelemekten anlayoruz ki Edirne tarihi yazıldığı zaman hspsini söyleyeceğiz.

İşte Ekmekçi oğlu Ahmet böyle bir çağda askercesine bir terbiye görmüş, kafası büyük dileklerle dolu olarak yetişmiş idi.

Rahmetlinin gençliğinde başından geçen bir efsane vardır ki tarih kitaplarımıza kadar geçmiş, hattâ Urfalı şâir Yusuf Nâbî'nin bile kulağına irişerek parlak bir manzume yazmasına ve efsaneyi yaşatmasına sebep olmuştur. Biz de o efsaneyi dilimizin döndüğü kadar kısaca anlatalım :

Ekmekçi oğlu gençliğinde de cömertliği ile, bol vergisi ile san almış, yaşıtları ve arkadaşları arasında söz sahibi olmuş idi, Kendisine uyanlar, düşüp kalktığı gençler de hep uyanık fikirli gençler, ileride büyük adamlar olmağı, yurda, millete yararlık etmeyi başlarına koymuş adamlar idi.

Üçüncü Murad'ın günlerinde yine bir ulûfe (üç ayda bir askerlere verilen aylık) zamanı idi; Ekmekçi oğlu Ahmet ağa, arkadaşları olan Zübde bey, Baki ağa (ki sonra bu da paşa olmuştur), Miyrim çelebi, Sinan Beyzade, Karanfiloğlu ile birlikte Edirneden kalkıp ulûfe almak için İstanbula gitmişler idi. Genç adamlar İstanbulda yeyip içiyorlar, gezip tozuyorlardı, İşte o sırada bu Edirneliler Galatada bir meyhaneye dadanmışlar, akşamları orada toplanıyorlar, içki içiyorlar, saz dinliyorlardı. Tabiî ki bu toplantılarda da başkanlık eden Ekmekçi oğlu idi. Bir akşam Mevlevî dervişi kılığında biri de o meyhaneye gelir, bunları (Aşkolayın) diye selâmlayarak bir kenarda oturur. orada sessizçe keyif yapar. Bizim Ekmekçi oğlu da usulla meyhaneciye ısmarlayarak dervişten para aldırmaz ve bol bol meze de gönderir. Devrisi gün, daha devrisi gün derviş hep o meyhaneye gelir, Ahmet ağanın şarabını içer ve mezesini yer. Fakat sonuncu gün, derviş, bizim Edirneliler henüz konuşmanın koyusunda iken yerinden kalkarak yanlarına gelir:

— Ben, artık buradan gidiyorum, kaç gündür ekmeğinizi yedik; bize de karşılığını yapmak gerek; ne dileğiniz varsa is te yin; Tanrı kapısı açıktır; istediğiniz olur - dedi. Orada olanlar gülüştüler. Ahmet ağa, - Pekâlâ dervişim, isteyelim - dedi. Sonradan bu efsaneyi anlatan Züb de bey, Edirnenin kethüda yerliğini, Miyrim çelebi silâhdar kethüdalığını, Sinan bey oğlu Mustafa ağa Edirne ihtisap ağalığını, Karanfiloğlu Süleyman Muradiye mütevelliliğini istediler. Baki ağa ise, - Ben yeniçeri adamım, kırk bin altın isterim - dedi. Derviş te hepsine ayrı ayrı dua etti. Ahmet ağa susuyor-

du. Ona - Sultanım, sen gönlünü yüksek tut; bunlar gibi alçak olma - dedi. Ahmet ağa, - Sen ne münasip görürsen onu lûtfet - dedi. Derviş, - Yok; senin iste men şarttır - dedi ise de Ekmekçi oğlu yine sustuğundan derviş başını aşağı eğip biraz durduktan sonra gülerek kaldırdı; - Osmanlı devletinin işlerini döndürmeği sana verdiler. Adın padişah tuğrasına uygun olacak - dedi. Meclistekiler gülüşüp Ahmet ağaya seni padişah yaptı diye eğlendiler. Derviş: Tanrıda cimrilik yok. Veren de o, alan da odur. Bizi bu işe gönderdiler. Haydi Allahaısmarladık - deyip çıktı. Ahmet ağa; arkasından yetişip bir kaç para verecek olduysa da derviş kabul edip almadı. Üstünden yıllar geçti. Baki ağa bölüğe çıktı; kâh cizyedar, kâh maslahatgüzar olarak zengin oldu. Kendi ağzından işitildiğine göre kırk bin altına el vurduktan sonra işi gerilemeğe başlamış ve bir daha ileri gitmemiş. Zübde bey, Mirim çelebi, Karanfiloğlu Süleyman, Sinan bey oğlu hepsi dilediklerine ermişler; fakat orada kalmışlar; bizim Ekmekçi oğlu ise zamanla kâh mukataacı, kâh emin olarak üçüncü Mehmet zamanında Damat İbrahim paşanın sadaretinde baş defterdar ve vezir oldu. Birinci Ahmet tahta çıktığı zaman defterdar olduğu cihetle adı da padişahın adına uygun olarak Mehmet oğlu Ahmet tuğrasını çekti ve tam on sekiz yıl defterdarlık etti.

Tarih, Ekmekçi oğlunun, kendinden kuvvetlilere karşı pek sokulgan olduğu halde, kendinden zaif gördüklerine karşı da pek amansız olduğunu söyliyor. Hattâ Kuyucu Murat paşanın Halep beylerbeyliği ile Avusturya seferlerinde bulunduğu zamanlar, sadrazam Damat İbrahim paşanın Murat paşayı korumasına karşı, paşalık züğürt adamların işi değil, diye söylendiğini, Kuyucuyu adam yerine saymadığını Murat paşa işitmiş, Ekmekçi oğluna kinlenmiş, sonra sadrazam olduğu zaman öldürtmeyi tasarlamış olduğu halde Ekmekçi oğlu ancak uyanıklığı ve saraya birinci Ahmed'e sığınması sayesinde canını ve yerini kurtarmış idi. Bunlar da tarihlerde uzunuzadıya yazılıdır. Kuyucu öldükten sonra yerine geçen Nasuh paşa da Ekmekçi oğlunu sevmezdi. Fakat Ekmekçi oğlu daha atik davranarak Nasuh paşayı sultan Ahmed'e öldürttü.

Ahmet paşa defterdarlıktan sonra bir aralık ta kaymakamlıkta bulundu. Fakat çok istediği sadarete geçemedi. En sonunda ikinci defa kaymakamlığı yine kendinin bilirken o yere başkasının geçmesi ona pek dokundu. Kahrından hastalanıp öldü.

Ahmet paşa, hesabını bilir adam olduğu için pek zengin idi. Edirnemizdeki köprüyü, tarihinde dendiği gibi Tunca nehrini altın ve gümüşle doldurarak, yani pek çok para harcederek yaptırmıştır. 1608 de başlanan bu köprü tam sekiz yılda bitmiştir ki bunu da şâir Kisbî merhumun köprünün bitmesine söylediği Miberi muteber tarihinden anlayoruz. Kâmî'nin köprüye söylediği tarihi de buraya yazalım:

Ekmekçi zade Ahmet paşayi kâmkâri
Hayratını görenler etmez mi hayrile yâd
Bu devlet içre defterdar oldu on sekiz yıl
Bâhaşmeti vüzaret Bâdevleti hudadad
Doldurdu Tunca nehrin bîşüphe simü zerle
Bu cisri bîadili lillah etti bünyad
Maksudu bir duadır elbet gelip geçenden
Lâyık budur ki sen de ruhunu edesin şâd
Kâmî dedi esası müstahkemine tarih
Zibende rahı gülşen bu cisri Ahmedi âbad

Kadibüniye fi seneti 1016

Ekmekçi oğlu daha sonra da birinci Ahmed'in Edirneye geldiği vakit Ayşekadın camiine karşı bir kervansaray yaptırmıştır ki bu da doğrusu büyük eserlerden ve Türk mimarlığının canlı tanıklarındandır. Onun kitabesini de buraya yazalım:

Feridun menzilet şemsi felek kadrü melek haslat
Ki yani Hazreti Han Ahmet el şahı kerem mutad
Süvar olup saadet rahşına seyrü şikâr için
Rikâbına düşüp puyende saydüfken nice sayyad
O zıllullah Edirne tahtgâhına salup saye
Hümayun Bahtı [*] ile halkı şehri eyledi dilşad

---

[*] Birinci Ahmed'in şiirde kullandığı Bahtı adına bu mısrada işaret vardır. Bahtı ebcet hesabı ile 1012 olup birinci Ahmed'in Osmanlı tahtına geçmesi de hicretin 1012 senesinde idi.

Olup mail o şehri dilküşaya şahı dânâdil
Murad edindi bir hanı cedidi eyleye iycad
Yapılsun diye ferman idiycek ol hanı âlîşan
Veziran içre defterdarı oldu emrine münkad
Bina kıldı o dem bir hanı dilkeş âbı kevserveş
Anın tarhında makdurunu sarfetti nice üstad
Olup rahat resanı rehrevan ol hanı âlişan
Mekin olan safalar kesbedip gamdan ola âzad
Metanette bu resme olmadı mihmansaray elhak
Rübatı âlemi bennayı kudret edeli bünyad
Temaşa eyleyüp Kisbî dedi itmamına tarih
Yapıldı Hanı Sultan Ahmet oldu bîbedel âbad

1018

Tarih taşında her dört mısra bir sıraya, yalnız en aşağıki iki mıra daha ortaya getirilerek yazılmıştır.

Edirnede Yediyolağzındaki Havlucular hanı da Ekmekçi oğlunun evkafından olup köprüsünü her gün süpürenlerin oturmalarına meşrut olarak Darülhadis civarında İbniarap mahallesinde birçok ta evler vakfetmiş idi. Edirne tarihçisi rahmetli Bâdi Kaltakkıran, bunlardan dokuzunun kendi zamanına kadar durduğunu yazıyor ki Türklerde temizliğe ne kadar önem verildiğini bu da gösterir.

Edirnede Hakim Lârî camii yanındaki Gülşenî tekkesi ve içindeki cami de Ekmekçi oğlunundur. Merhumun Ereğlide de yarım bir hanı olduğunu tarihler söyledikleri gibi İstanbulda Şehzadebaşında da bir medresesi vardır. Ahmet paşanın mezarı da işte o medrese avlusundadır.

Ekmekçi oğlu Ahmet paşanın en büyük hayırlarından biri de malından yüz yük para (kırk bin altın lira) ayırarak Ozu kalesini onartması ve onun karşısındaki Kılburun kalesini yaptırmasıdır. İlerisini iyi görür bir adam oldnğunu bugün Dineper dediğimiz Ozu suyunun ağzında böyle kaleler yaptırması ile anlaşılır.

Ahmet paşa öldüğü vakit bin yük parası daha çıkmış ve hazineye zaptolunmuştur.

Tarih ile uğraşanlar Ekmekçi oğlunu üçüncü derecede vezirlerden sayarlar. Üçüncü derece-

Nedim'in ÖZGÜLÜKLERİ

Divan edebiyatı incelemeleri

Divan edebiyatının son en büyük şairi Nedim'in kendine has bir çok özgülükleri vardır. Nedim divan edebiyatı şairlerinden hemen her alanda ayrılan bir şairdir. Divan şairlerinin ekserisi esinlerini münhasıran eski divanlardan ve platonik aşktan almışlardır. Nedim esinlerini tabiattan ve hakikatten almıştır. Nedim'in şiirlerinde tasavvuf felsefesinin izlerine rastlamak imkânsızdır. Nedim'in şiirleri hayatının ve devrinin bir aynasıdır. Lâle devri Nedim'in samimî mısralarında hâlâ yaşıyor. Nedim şiirleriyle istikbale hükmeden bir sanatkârdır. Nedim'in mısraları birer kahkahadırlar. Nedim yalnız kırıldığı anlar ıztıraba yaklaşmıştır. Bay Saadettin Nüzhet Ergun, Nedim'in bu yönünü inkâr ederek "Nedim âşıkane şiirler yazmış olmakla beraber aşkın elem ve hicran sahalarına asla adım atmamıştır.„ diyor. Bay Ruşen Eşref te Tedrisat dergisinde yazdığı bir yazıda ayni iddiayı ileri sürmektedir. Bu iddia yanlıştır. Çünkü Nedim'in hasret ve ıztırapla örülmüş mısralarına da rastlıyoruz. İşte bir misâl :

«Sinede evvel ne muhrik arzular var idi
Lebde serkeş ahler ateşli hular var idi
Böyle bihalet değildi gördüğüm sahrayi aşk
Anda mecnun bî'tler divane cûlar var idi
Ey Nedim ey bülbülü şeyda niçin humuşsun
Sende evvel çok nevalar güftügûlar var idi»

Gerçi bu türlü mısralar Nedim'de pek azdır. Fakat var-

---

de vezirler böyle ilerisini görür, yurdunu ve ulusunu sever adamlar olurlarsa ikinci, birinci derecede olanları düşünmeli.

Ne mutlu ben Türküm diyene ? diyen ne doğru söylemiş değil mi?

N. PEREMECİ

dır. Bu hakikati inkâr etmemek gerektir.

Nedim divan şairlerinin hiç birine benzemez. Nedim ile Fuzulî arasında dağlar kadar fark vardır İkisi de âşıktır. Lâkin Fuzulî' nin aşkı platonik bir aşktır. O ıztırabı yudum yudum içmekten zevk alır. Nedim'in aşkı ise engin bir neş'e ve eğlence ummanından ibarettir. Nedim müteceddit bir şairdir. Şiirimize İstanbul şivesini getiren odur. Nedimden önce Bakî de ayni işi yapmak istemiş ise de Bakî'nln yaptığı nihayet basit bir başlangıçtır. İstanbul şivesi asıl Nedim'in şiirlerinde can bulmuştur. Nedim'de klasik ifadeler ve sakızlaşmış tabirler yoktur. O bir mukallit değil, bir yaratıcıdır. Halbuki divan şairlerinin çoğu mukallittirler. Öyle divan şairleri vardır ki gül görmedikleri halde gülün güzelliklerini anlata anlata bitiremezler. Bu hastalık Nedim'e yaklaşmamıştır. Nedim, divan edebiyatının çerçivesini ilk parçalayan divan şairidir. Nedim ilkönce divan edebiyatındaki kafiye telakkisini yıkmıştır. Divan edebiyatında "kafiye kulak için değil göz içindir„ kanaatı vardı. Nedim bunun aksini ileri sürmüş ve yapmıştır.

Divan şairleri halk şairlerinden hoşlanmazlardı. Halk edebiyatı ve halk şairlerine düşmandılar. Nedim divan edebiyatına, halk edebiyatının azamî tesirini getirerek bu alanda da ileri bir adım atmıştır. Divan şairleri arasında ulusal vezinle ilk olarak şiir yazan Nedim'dir. Nedim sadedile önem vermiş ve halk edebiyatını benimsemiştir. Kendinden sonra gelen şairler onun açtığı çığırda yürümek yükümünde kalmışlar ve bu suretle mahallî edebiyat adını verdiğimiz edebiyatın da temelleri atılmış oldu.

Nedim aynizamanda çok yüksek bir sanatkârdır. Divan edebiyatının bütün inceliklerini kavramıştır. Divan edebiyatı sanatlarını Nedim derecesinde maharet ve kolaylıkla kullanan ikinci bir şair gösterilemez. Kaside ve gazel tarzının da en büyük üstadı yine Nedim'dir. On beşinci asırda Ahmet paşanın kurduğu şarkı nev'î bile en yüksek mertebesine Nedim'in kalemiyle erişmiştir.

Hulûsa "Nedim, âdeta divan

TRAKYA ve KÖYCÜLÜK YÜZLERI

Köy davası
VE TRAKYA

Beşeriyetin dünyaya ayak bastığı gündenberi tabiat karşısında yüzyüze geldiği binbir zorluk karşısında onun çektiği ıztırabın pek acıklı olduğunu tahmin ve kabul etmek mecburiyetindeyiz. İnsan hayatında bu ıztıraptan kurtuluş; üç büyük tabiat kuvvetine karşı kazanılan zaferle başlar : I) Ateş, II) Toprak, III) Hayvan.

Bu üçlemeli ilk zaferin önemini kavramak için bu üç unsurun bugünkü geri ve ileri bütün insan cemiyetlerinde oynamakta devam ettiği büyük rolü bir an için düşünmek yeter.

Ateş; makine, endüstiri kudretiyle kurulmuş olan ticaret medeniyetinin ekmeğidir. Ve bu bakımdan onun gittikçe çoğalan önemini anlatmak konumuzla o kadar ilgili değildir.

Toprak ve hayvana gelince.. Bunların bilhassa bizim gibi endüstiri alanına yeni atılmış olan uluslar için değeri çözülmesi ve anlatılması gerektir. Nüfusunun % 75 - 80 i köylü olan yurdumuzun kalkınmasında toprak ve hayvan kalitesini yükseltmek ilk ve en önemli bir davadır. Çünkü beşerin ilk hayatında toprak ve hayvanın oynamış olduğu kurtarıcı rol bugün bilhassa Trakyamız için eksilmiş değil bilâkis artmıştır. Uzun savaşlarla çiğnenmiş ve bakımsız kalmış olan topraklarının verim kapasitesinin yüceltilmesi Trakya için yeni ve büyük bir hamle ile bu zarureti ince bir idrakle takdir eden bir teşkilât ve onun büyük başı tarafından ele alınmış bulunuyor. Toprağın derin kazılabilmesi için 40 bin adet yerli endüstiri müesseselerine ısmar-

---

şairleri arasında yetişmiş bir halk şairidir„

İşte Nedim'in bellibaşlı hususıyetleri bunlardır. Bu yüksek ve şakrak şairin şiirleri bugün bile derin bir zevkle okunabilecek mahiyettedir.

M. Uluğ TURANLIOĞLU

lanmış olan pulluklar Mart içinde müfettişlik tarafından göçmenlere dağıtılmış ve demir ellerde çelik pulluk, Trakyamızın topraklarında harekete geçmiş bulunacaktır. Toprağın ikinci ve büyük ayrılmaz bir parçası olan hayvancılık için uzmanlar iş başına getirilmiş, işin çabukça iyi bir başariyle sonuçlanması gayesiyle kuvvetli bir adım atılmıştır.

Köylü ve toprak davası rasyonel bir şekilde ilk defa Ege'de ve ayni şahsiyet tarafından ikinci olarak Trakya bölgesinde ele alınmıştır. İyi düşünenler; köylüye toprağı, hayvanı ve tohumluğu için kolayca temin edeceği paranın ne demek olduğunu takdir etmek için köylü gibi sıkıntı çekmeği zarurî bulmazlar. Onun için şu günlerde Trakya köylerinde Tarım Kredi Kooperatifleri kurulmaktadır.

Bu kredi kooperatifleri köylüyü yalancı simsarlar elinden kurtaracak, köylünün alınteri, onu candan sevenler tarafından kendisini sevinçle mükâfatlandıracaktır. Bayağı anlamda kültür bilgi, maarif demek olduğu gibi aynizamanda toprağı ekmek demektir. Demek ki toprak kültürü bugün kuvvetle ele alınmış; pulluklar, hayvanların çoğaltılması ve ıslahı, köylüye para bulmanın temelleri köylü sevinciyle sevinen büyük ümitli bir insan tarafından demir bir bilekle atılmıştır. Bu adam, ümidi; cumuriyetten ve yapıcı kudret ve sevinci cumuriyeti kuran güneşten almıştır. Köylünün vücut temellerini uzun felâket yılları yıprattığından yıprananın onarılması ve yepyeni Türkiye için dinç bir gençlik yetişt'rmek; tam düşünen bir kafanın gözünden kaçamazdı. İşte bu zaruretle Trakyanın yarınki nesilleri için kurtarıcı olan köylü büroları bugün kurulmuş bulunmaktadır. Bu bürolar Edirne santralı tarafından verilen yönerge (direktif) ile yönetimlenecektir. Ege bölgesinde 16 tane kurulmuş olan Zaifleri Koruyucu sağlık yuvaları Trakyada 20 yerde kurulacaktır. Buraları çamlık, gölgeli güzel ağaçların ortasında, temiz hava ve suların tatlı şarkılar söylediği yerlerde kurulacaktır. Bu temiz hayal kurtarıcı bir hakikat ola cak, hasta köylü gençliği ve yorulan cumuriyet öğretmeni buralarda yeni hamle ve enerji kazanarak sapanına ve mektebine dönecektir. Demek kafa, bilgi, kültürü toprak davasını da kuvvetleyecek ve Trakyada yepyeni bir hayat doğacaktır. Binlerce köylü ve öğretmen burada gü-

Trakya Köylüsünün Hakikiğ Bayramı

Eskiden zannolunurdu ki köylüler yaşayışları dolayısı ile dünyanın her türlü ekonomik sıkıntılarından uzak bulunurlar; geniş, ferah bir hayat yaşarlar. Halbuki son buhranlar şehirliler kadar köylüyü de sıkmış, endüstri ve tecim kurumları kadar değilse bile tarımcıları haylı hırpalamıştır. Bizimki gibi halkının büyük çokluğu köylü olan, üretmenleri daha çok köylerde toplanmış olan bir ulusun son buhranlardan alacagı dersler çoktur. Diğer yandan sosyal ekonomi ilmince de en uzak ve tenha yerlerde yaşayan her hangi bir üretmenin, işçinin veya tarlasından başka bir dünya bilmiyen, tanımıyan çiftçinin bile genel ekonomik etkilerden yakasını kurtaramıyacağı; bankaların, borsaların ve orta derecede aracıların, matrabazların, tefecilerin elinden işini ve kazancını kendi başına kovuyamıyacağı çok iyi anlaşılmış; çok açık gösterilmiştir. O halde memleketin ekonomik kalkınması ile köylünün ekonomik durumu arasında geniş ilgiler vardır. Tarım, tarla ve çift çubuk işleri gerek sermayenin, gerek elemeğinin hakkını hem geç, hem güç vereceğine göre köylü en çok krediye ihtiyacı olan üretmen sınıftır. Hele

---

neş rltında, temiz yurt gıdasiyle hayatının sağlığını kazanacak ve öğretmen cumuriyet devrim büyüklerine, kendisine gösterilen ilginin, şükran borcunu ödemek şuurunu daha yakıcı bir ateşle duyacaktır. Toprak, köylü, öğretmen bu büyük ve genel kurumların derin köklerinden yeni ve büyük medeniyeti olan Türkiye fışkıracaktır.

Bu ileri Türk davasının ince oluş yollarını kavrayan Dirik bir adam Trakyayı yenibaştan kuracak; köyü ve Türk zenginliğinin kaynağı olan köylüyü mesut edecektir. Biz öğretmenler bu kuruluş ve kurtuluş davasında unutulmıyan bir işçi sıfatiyle heycan ve sevinç duyuyoruz.

Kemal BATU

bizim köylerimizde ve kırlarımızda olduğu gibi çiftçilik küçük ve orta nispette yapılırsa bu kredi ihtiyacı bir kaç kat daha önem kazanır. Çünkü biz de büyük sermayeli çiftçiler, geniş ›nıkdarda toprağı ve araçları olan büyük çiftlikler ya yoktur, yahut ta pek azdır ki bunlar da gittikçe azalacaktır. Cumuriyetin tuttuğu ve güttüğü "Toprak devletin ve köylünündür„ prensibi çok yerindedir. Cumuriyet rejimi köylüyü her fırsatta korumuş, örgütlendirmiştir.

Trakya gibi köylüsü ileri bir unsur, tarımcılığı bol ve çeşitli olan bir bölgede köylünün kalkınması için alınan tedbirler üzerinde merakla durmağa değer. Trakya Genel İspekterliğinin köylüye yardım için iyi planlar hazırlamış olması, sayın İspekterimiz General K Dirik'in bu alandaki gayretleri her zaman takdirlerle karşılanacak mahiyettedir. Yalnız taraf taraf bütün Trakya illerinde açılmakta olan, daha da açılacak olan "Köylü Kredi Kooperatifleri„ tek başına çok önemli bir iştir. Artık köylü bunalınca, başı ve işi dara gelince tefecilerin ve kazancına ortak çıkan matıabazların tuzağına düşmiyecektir. Kendisi için kurulan kooperatifleri kendisine yardıma hazır bulacak, ihtiyacını hem çabuk, hem kolay giderecektir. Umulur ki bu kooperatifler zamanla hem daha iyi işler, hem daha çok genişler, köylünün sosyal durumunu yükseltir ve onu yardımlaşmağa alıştırır.

İlk önce Türkler tarafından bulunmuş ve kurulmuş olan "İmece„ sistemi köylünün en çok işine yarayacak olan ekonomik sistemdir. Dünya bilginlerinin hepsi kooperatifleri halkın yalnız ekonomik ve sosyal durumlarına değil tinel, maneviğ varlıklarına da etkin olduğunu söylüvorlar; körükörüne ve faydasız önürdeşme, rikabet yerine uyuşma ve yardımlaşmayı öğretiyor;. divorlar.

Sayın ve yüce değerli Genel İspekterimizin bu işe verdiği hız her iki faydayı birden elde edecek; her vakıt köylü için zor bulunan krediyi de gayet kolay temin etmiş olacaktır. Bu kooperatiflerin kurulması Trakya köylüsü için en mutlu ve kutlu bir bayram sayılsa çok mudur ?

E. Ruhiğ GÜNALP

Çok çalışmanın sırrı

Büyük adamların yanına geçen her dakika, insana bin bir hakikat öğretir, derler. Bu bir sözdü; başımdan geçmemişti; yaşamamıştım, bilmiyordum. Fakat, yüce köylü dostu „Dirik baba„ nın şu sözleri beni inandıtdı, kandırdı.. O diyor ki:

(Ben, her vakit Atatürkün tanrılaşan heycanlarının tesiri altındayım. O, coşkun bir çağlayandır; enginleri sulamak, tabiata hayat vermek için yaradılmıştır. Ben, o kaynaktan ilham alan, hız alan bir kanalım. Kanallar ne kadar temiz, pürüzsüz bulunursa suyun akışı, şifası daha çabuk olur. O, bize ışık, iyman, enerji armağan etmiştir. Ben bu ulu armağanları canımdan üstün tutarım. Ona inananlar için durmak yok, çalışmak vardır. Boş zaman kollamak, keyif aramak işini maddeye karşılık tutanlar içindir. Biz, maddeyi işimize, işimizi şefimize karşılık tutuyoruz. Yorulmak yoktur bıkmak vardır. İş, seven insan elinde saadet, sevmiy enler elinde ıztırap olur!.)

Vasfi ÇOBANOĞLU

Köycülük davasının ana yasası

Köy davasının temeli toprak sevgisine dayanır. Toprak,.. asaletin timsali ve bütün varlıkların anası olduğu için mukaddestir. Hayır ve şer bu mukaddesata hürmet veya hürmetsizlikten doğmuştur. Kavgaların, zaferlerin ve her çeşit yüceliklerin kaynağı yurt edinmek, yurdu çiğnetmemek tasasının zarurî birer neticesidir. Toprak, sayısız kıymetleri sinesinde toplayan sonsuz bir hazinedir. Köylü bu hazinenin bekçisidir. Toprağı işlediği için ona hâkimdir. Bu sebepten yurt işinde hasbî ve feragatkâr, yükün en ağırını almıştır. Lâkin o hiç bir şey istememiş; yurdunu, ödevini düşündüğü için kendini unutmuştur.

Unutmadığı için de unutulmuştur. İnkırazlar böyle başlamış, böyle bitmiştir. Gönüller toprağa bağlandığı vakit saadet, havaya çevrildigi zaman felâket olmuştur. Biz, bu felâketin acısını çok derinden duyduk. Uçurumun kenarından Atatürk denilen bir mucize ile kurtulduk. Bu mucize gökten inmemiş, Türk köyünden, Türk topraklarından yükselmişti. İşte biz bunun için köycüyüz ve bunun için köycü kalacağız !.

V. Ç.

I— İnandırdığımız vakit değil inandığımız zaman köylüye faydalı olabiliriz.

II— Münevver gözünü toprağa, özünü köye bağlayan adamdır.

III— Bir işi köylüden daha iyi bilmiyorsan o iş hakkında köylüye hiç bir şey söyleme.

IV— Köycülük bir geçim kaygusu, bir ödev saygısı değil, inanış davasıdır.

V— Gelmiş geçmiş çağlarda olduğu gibi gelecek çağlarda da köylüye hiç bir şey verilmiyecektir. Çünkü : Köylü, alıcı zümre değil, verici, yaratıcı bir varlıktır. Onun bir şey istemesi veya ona bir şey verilmesi felâketin yaklaştığını gösterir. O vericilik kuvvetinin çoğaldığı gün saadete, gücünün yettiği kadar verdiği zaman da hakkına kavuşacaktır.

VI— Kölünün varışı yalvarış değildir.

VII— Köy, şehrin kendisi; şehir köyün sadakasıdır.

VIII— Ortada bir köylü ve şehirli davası yok.. Toprağa hâkim olan bir unsur ve bir de onun sadakasiyle geçinen zümre var; birincisine köylü, ikincisine şehirli diyoruz.

Vasfi ÇOBANOĞLU

Erkinlik ve devrim
KONFERANSLARI

Şarımıza onur veren İstanbul C. H. P. Başkanı Bay Hilmi Uran Edirne Halkevi salonunda (15) Cumartesi ve (16) Pazar günleri halkımıza gayet tatlı bir dille ulusal erkinlik ve Atatürk devrimleri üzerine çok önemli iki konferans vermiştir. Her iki defasında dinleyiciler büyük bir kalabalık teşkil etmiş ve salonu tıklım tıklım doldurmuştur; yer bulamıyanlar koridorlara dolarak konferansları dinlemiş ve sayın konferansçının sözleri halk üzerinde büyük etkiler bırakmış, sürekli alkışlar toplamıştır.

Değerli saylav ve başkan Pazar günü akşamı parti ve halkevi yönkurulları üyeleriyle içtenli, aylesel konuşmalarda bulunmuş ve ertesi gün bir çok yüksek şahsiyetler ve halk tırafından Karaağaç istasyonunda İstanbul trenini alan sayın konuk, uğurlanmıştır. Kendilerine parti ve halkevi üyeleriyle, şar harlkının saygı ve şükranlarını sunarız.

BİR DÜZELTME :

Geçen sayımız (24) olacağı yerde yanlışlıkla dergimizin baş tarafına (sayı - 23) dizilmiştir, düzeltilmesini dileriz.

HALKEVİ SEÇİM KONGRELERİ :

Evimiz komiteleri genel kongreleri son hafta içinde yapılmış ve toplantılarda bulunan değişik komiteler üyeleri hem müddetleri biten yönkurulların kınavlarına dair raporları ve iyzahatı dinlemiş, münakaşa etmiş, hem de yeni komite yönkurullarını seçmiştir. Seçilen arkadaşlara muvaffakıyetler diler, yeni bir hızla çalışmalarını bekleriz.

— DERGİ —

TÜRK TARİH KURUMU KÜTÜPHANESİ